

Lena Jendi
Susanne Annerdal
Irma Hägerstedt

Observation av Hammarbacksskolan i Vallentuna

Under vecka 16 har ovanstående observationsgrupp från Österåker besökt Hammarbacksskolan.

Observationen har omfattat lektionsbesök, intervjuer med skolledning, representanter för personalgrupper, föräldrar och elever. Vi har också tagit del av de styrdokument som finns.

Prioriterade observationsområden är:

- Skolans ledning och styrning samt dess egen utvärdering
- Arbetsätt, arbetslag och lärarroll
- Resursanvändning samt stöd och stimulans till elever med olika förutsättningar
- Elevernas ansvar och inflytande och hur de kommunicerar elevernas mål och resultat
- Samverkan förskoleklass, fritidshem och grundskola

I uppdraget ingår också att följa upp tidigare observationsrapport och den åtgärdsplan som upprättades med anledning av den rapporten.

Någon sådan åtgärdsplan har vi inte sett.

Fakta om skolan

Hammarbacksskolan är en F-9-skola, från förskoleklass till år 9 . Läsåret 2004-2005 finns 500 elever med fördelningen: 113 elever i F-3, 208 elever i 4-7 och 189 elever i 8-9.

Hammarbacksskolan har under en tioårsperiod haft stor omsättning på personal, det gäller både lärare och skolledning. I höstas sättes en omorganisation; där uppdelningen är följande:

Fsk(förskoleklass) till år 3 står för basen i lärandet,
år 4-7 för breddning
år 8-9 för fördjupning.

Hammarbacksskolan ligger ca 1 km från Vallentuna centrum i naturskönt grönområde. Skolan har elever från hela Vallentuna kommun, men företrädesvis elever från närområdet. Inför skolår 7 tar skolan emot större elevgrupper från i första hand Ormstaskolan.

Upptagningsområdet består av ett bostadsområde med hyreslägenheter, bostadsrättsradhus och villor.

På skolan finns integrerad fritidsverksamhet för eleverna i Fsk-år 3. Vid behov erbjuds även fritidshemsplats för elever upp till 12 år.

Personalen på Hammarbacksskolan är indelad i tre arbetslag. I nuläget leds dessa av två arbetslagsledare.

Personalstyrkan innevarande år är 54 personer varav de flesta har adekvat utbildning. I personalstyrkan ingår även en administrativ samordnare, en skolassistent, en vaktmästare med dataansvar samt en bibliotekarie på 50% tjänst.

Skolan leds av en rektor, som har och tar det totala ansvaret.

Skolan är byggd i mitten av sjuttioalet i form av en snöstjärna. Den administrativa delen finns centralt i hus A, som dessutom inkluderar ett stort och ljus personalrum praktiskt beläget alldeles bredvid biblioteket. I A-delen finns också en stor och vacker aula som används frekvent till storgruppsundervisning och till samlingar.

I de omkringliggande huskropparna B, C och D har de olika arbetslagen sina lokaler, samlade kring en ljusgård med datorer. Hammarbacksskolan är välförsedd med datorer både i ljusgårdar, bibliotek och institutioner. Till nästa läsår kommer 76 nya uppgraderade datorer att finnas. Vaktmästaren på skolan

har det lokala ansvaret för att datorerna fungerar. Kommunen har det övergripande ansvaret för dataverksamheten.

Ljugårdarna omges av arbetslagens grupprum, lärararbetsrum samt undervisningsrum. Dessa lokaler är nyligen renoverade och ger ett ljust och luftigt intryck och verkar dessutom mycket ändamålsenliga utifrån det arbete, som bedrivs i de flexibla undervisningsgrupperna.

I E-huset finns de praktiskt-estetiska ämnesrummen .Idrottssalen och matsalen är belägna i en separat byggnad. Där finns också en elevcafeteria, som för tillfället är under ombyggnad.

Lokalerna, förutom de nyrenoverade, ger ett slitet men ändå trivsamt intryck. Skolan har förmånen att vara rikt dekorerad med konst av kända samtida konstnärer, något som detta läsår togs tillvara i ett tema i år 7.

Skolans uppbyggnad i snöstjärneform gör att entrén för eleverna endast sker via de egna skåphallarna, direkt till undervisningsrummen, det skapar lugn inomhus. De gemensamma utrymmena för samtliga elever är cafeterian och biblioteket. Man kan uppleva att skolan har många låsta dörrar, men det bidrar säkert till att de gemensamma utrymmena upplevs som lugna.

Skolans ledning och styrning

Följande dokument har vi tagit del av:

- Barn och ungdomsnämndens verksamhetsplan 2005-2006
- Barn och ungdomsnämndens åtagande 2005-04-25
- Organisation Hammarbacksskolan
- Ledningsfilosofi
- Ledningsdeklaration
- Arbetsplan 2004-2005
- Uppföljning av prioriterade åtaganden 2004 inom Hammarbacksskolan
- Kvalitetsredovisning 2003-2004
- Arbetsmiljöenkät
- protokoll från Arbetsmiljörond-april 2005
- Elevvårdsplan
- Handlingsplan mot mobbning och kränkande särbehandling
- Hammarbacksskolans förhållningssätt och regler
- Observationsschema svenska skolår Fsk - år2,(finns för Ma, Sv och Eng till år 9)
- Rapport från tidigare observation av Hammarbacksskolan
- Elev- och föräldrainformation 2004/2005
- Information F-1
- Personalinformation 2004/2005

Skolledningen på Hammarbacksskolan består fr.o.m. hösten 2004 av en rektor på heltid, en arbetslagsledare för år 4-9 med skolledarförordnande och ca 25% undervisning och en arbetslagsledare för F-3 med läraranställning (ca 80% undervisning). De träffas regelbundet en gång i veckan. Inför nästa läsår planeras en utökning av arbetslagsledartjänsterna.

Sina arbetsplatser har arbetslagledarna tillsammans med respektive arbetslag. Arbetslagledarna ska vara pedagogiska ledare i sina arbetslag och också ha ett visst personalansvar inklusive vikarieanskaffning. Allt ekonomiskt ansvar vilar på rektor. Vid rektors tillträde våren 2003 hade skolan ett betydande underskott i budgeten. Detta föranledde viss uppstramning i organisationen fr.o.m. hösten 2003.

Många av skolans aktuella dokument har kommit till på nuvarande rektors initiativ. I dessa finns bl.a en tydlig ledningsfilosofi och ledningsdeklaration. Ledningsgruppen har haft ett tufft arbetsår med rektor sjukskriven under senare delen av höstterminen 2004 och delvis sjukskriven en bit in på vårterminen 2005. Hammarbacken är en skola under utveckling. De prioriterade utvecklingsområdena innevarande läsår är:

- ökad måluppfyllelse
- dokumentation av elevers lärande och ökad individualisering
- ämnesövergripande arbete

Utvärdering sker på följande sätt:

- skriftlig personlig utvärdering varje termin med all personal
- arbetsmiljöromd en gång per år, för både elever och personal
- gemensam kommunal arbetsmiljöenkät
- kommunal elev och föräldraenkät år 2, 5 och 8

Det finns ett förvaltningsråd med representanter från föräldraföreningen, som träffar skolledningen en till två gånger per termin. Innevarande läsår har lärarrepresentanter inte deltagit.

Kommentarer:

Ledningsgruppen är för liten i förhållande till organisationens storlek.

Det är viktigt att inför nästa läsår utökar arbetslagsledartjänsterna. De föräldrakontakter, som vi har haft med äldre elevers föräldrar, efterlyser tätare och jämnare informationsflöde från skolledning och från undervisande

lärare. Det vore dessutom önskvärt med en gemensam policy när det gäller hembrev, provresultat, omprovsinformation, omprovstillfällen, frånvaro m.m.

Det finns många bra dokument, som borde underlätta samarbetet på skolan och mellan skolan och hemmen, men vi saknar ett dokument med den gemensamma värdegrunden.

Hur arbetar man med skriften "Hammarbacksskolans förhållningssätt och regler" ?

Rektor är en mycket engagerad och beslutsam ledare som har tydliga mål för skolans verksamhet.

Ett område där skolledningen borde peka med hela handen är mentorskapet för nyanställd personal. Det är svårt att ta sig in i skolans värld på egen hand.

Skolans ledning driver ett metodiskt utvecklingsarbete

Och inom en del områden är detta förankrat hos personalen.

Verksamheten utvärderas kontinuerligt och terminsvis, med personalen.

Föräldrar saknar en enkel, årlig enkät riktad endast till Hammarbacksskolans elever och föräldrar.

Tydlig organisation och ansvarsfördelning genomsyrar verksamheten. Flera utvecklingsområden är igångsatta samtidigt, vilket gör att kommunikationen inte i alla lägen fungerar fullt ut. Större delen av personalen känner delaktighet i sin arbetssituation.

Arbetslag ,arbetssätt, och lärarroll

Hammarbacksskolan har tre vertikala arbetslag:

År F-3 inkl. fritids (113 elever),

År 4-7 (208 elever)

År 8-9 (189 elever).

Arbetslag F-3 består av ca 12 personer inklusive personal från fritidshem.

Arbetslag 4-7 består av ca 15 personer och arbetslag 8-9 ca 16.

Arbetslagsledaren för F-3 har idags läget endast pedagogiskt ansvar och 20%

nedsättning i sin läratjänst. Arbetslag 4-7 och arbetslag 8-9 har en gemensam

arbetslagledare, som har skolledarförordnande och 25 % undervisning. Den

personen har både personalansvar och ansvar för den pedagogiska verksamheten och har dessutom under hösten tagit stort ansvar under rektors sjukfrånvaro.

Arbetslag 4-7 har många nyexaminerade lärare medan lärarna i arbetslag 8-9

mestadels består av lärare som arbetat länge tillsammans på skolan.

Lag F-3 ska stå för basen i eleverna lärande, lag 4-7 för breddningen och lag 8-9

för fördjupningen. Det finns en pedagogisk tanke med indelningen år 4-7. Man

vill med detta kunna överbrygga skillnaderna mellan klasslärar/ämneslärarsystemet.

På Hammarbacksskolan i år Fsk-3 har man något som kallas "förstärkt skolstart", vilket innebär att alla elever går i skolan mellan 8.00 och 14.00.

Halvklassverksamhet läggs under dagen mot fritidsverksamhet. Fritidspassen fram till kl. 14.00 är pedagogledda och av lugnare karaktär.

Fritidshemmen Hamnen och Kajen öppnar 7.00 och då serveras frukost. De har öppet till 18.00. Elever ända upp till 12 år kan beredas plats.

Mellan kl.14.30 och 15.00 har fritids uteaktiviteter året runt i det stora intilliggande grönområdet, där osynliga gränser gäller.

Inom arbetslag F-3 finns två åldersintegrerade undervisningsgrupper, F-1 A och F-1 B (totalt 45 elever), med tre ansvariga pedagoger. År 2 består av en grupp med 28 elever och en pedagog. År 3 består av två grupper om 20 elever och två pedagoger.

I F-1A och F-1B delar man vid tre undervisningstillfällen per vecka in samtliga elever i följande konstellationer, Fsk-pojkar, år 1 pojkar och Fsk+år 1 flickor. De tre pedagogerna arbetar med de tre grupperna efter ett rullande schema.

Föräldrar upplever att man på ett bra sätt smyger in skolan för barnen. I F-1 arbetar man ofta med gemensam genomgång, sedan arbetar F-gruppen vidare efter sin förmåga och år 1-gruppen efter sin.

I år 2 och år 3 gör eleverna sin egen veckoplanering i början av veckan. Via kontaktboken får föräldrarna ta del av elevernas arbete i skolan. Enligt lärarna känner eleverna oftast av sin individuella nivå och kan därför göra bra veckoplaneringar. Viss styrning finns för eleverna med många olika uppgifter att välja på. Utvecklingssamtal förs löpande under hela läsåret, med ett par elever och föräldrar varje vecka. Elever och föräldrar får möjlighet att förbereda sig innan man möts i ett utvecklingssamtal.

I år 4-6 har de flesta grupperna långa arbetspass utlagda på schemat där eleverna arbetar med individuellt anpassade planeringar. Man arbetar i stor utsträckning målstyrt och i vissa ämnen lärobokslöst, tex. i matematik. I ämnet idrott delar man vid ett tillfälle i veckan upp år 4:s undervisningsgrupp så att pojkar har idrott för sig och flickor för sig.

År 7 är indelade i fyra klasser (gul, grön, blå och röd) som därefter är indelade i sex mentorsgrupper. I år 7 arbetar man mer schemastyrt och ämnesinriktat. På schemat ligger långa block med Ma/No och Sv/So för att möjliggöra ämnesintegrering. Samplanering mellan ämneslärarna finns. Elevens val ligger utlagt som ett långt arbetspass benämnt tema, på onsdag eftermiddag.

I både år 8 och år 9 finns fyra klasser och fem mentorsgrupper. Ämnena Ma/No/Te och Sv/So är lagda parallellt i respektive årskurs. Detta inbjuder till flexibla undervisningsgrupper när gäller storlek och personal. Samplanering mellan ämneslärarna finns. Elevens val kallas Elevens tid och är utlagd vid två-tre

tillfällen i veckan. Då erbjuds fördjupning i svenska, matte, engelska, tyska samt specialundervisning.

Kommentarer:

Arbetslag Fsk-år 3 är ett väl fungerande arbetslag med gemensam värdegrund och tydliga mål. Olika kompetenser tillvaratas i samarbetet runt eleverna.

Inom arbetslaget 4-7 fungerar år 4-6 som ett arbetslag med gemensam värdegrund och samarbete runt eleverna.

År 7 verkar i år ligga som en egen ö utanför 4-7 organisationen. Förvirring råder runt organisationen av mentorsgrupper och undervisningsgrupper, vilket också framkom vid möte med föräldrar. En del undervisande lärare i år 7 tillhör inte arbetslag år 4-7 och några mentorer tillhör inte heller laget. Syftet, med den för året nya organisationen, är att överbrygga skillnaderna mellan ämneslärarsystem och klasslärarsystemet, en god tanke, men vi såg att organisationen har fått styra på bekostnad av det pedagogiska. Ett verkligt samarbete har ännu inte kommit igång.

Förslagsvis kan arbetslaget 4-7 brytas upp i två arbetsgrupper dels 4-5 och dels 6-7, för att få ett samarbete till stånd, särskilt för elever år 6 och år 7.

Arbetslag år 8-9 fungerar tillfredsställande och lärarna samarbetar sporadiskt, bättre i somliga ämnen än andra. Vi upplevde dock vattentäta skott mellan ämnesblocken Sv/So och Ma/No. En del lärare upplevde att HK-grupperna påverkade kontinuiteten i undervisningen.

I arbetslag F-3 och undervisningsgrupperna 4-6 är arbetssättet varierat och utgår från eleven. Eleverna planerar, diskuterar och till en viss grad utvärderar sitt arbete. Klimatet präglas av ömsesidig öppenhet och respekt mellan de flesta lärare och elever.

I undervisningsgrupp år 7 är arbetssättet ibland varierat men oftast lärarstyrt. Litet utrymme ges till eleverna att planera sitt arbete. Arbetsklimatet i år 7 präglas i viss mån av bristande respekt elev-vuxna.

I arbetslag 8-9 är arbetssättet varierat men oftast lärarstyrt och litet utrymme ges för eleverna att planera sitt arbete. Arbetsklimatet präglas i stor utsträckning av viss respekt mellan lärare och elever.

De flesta lärarna är lyhörda, utvecklingsbenägna och professionella pedagoger som ser till elevernas behov. Detta intygar både föräldrar och elever som känner sig trygga med kunskapskvaliteten på skolan.

Vi såg lässtunder inlagda på schemat eller spontant uppkomna i många klasser/grupper, mycket positivt för elevens läsutveckling!

Elevernas ansvar och inflytande och hur skolan kommunicerar elevernas mål och resultat

Eleverna i arbetslag Fsk-år 3 och undervisningsgrupperna 4-6 får möjlighet att ta mycket eget ansvar för sitt lärande i skolan och har också möjligheter att påverka sin inläring. Där utvärderar man kontinuerligt sitt arbete via tex. kontaktboken. Inför utvecklingssamtalet skickas en enkät hem till föräldrarna, elever skriver också i skolan, som sedan följs upp under samtalet. Föräldrarna för egna anteckningar under samtalet.

Eleverna i år 7 har svårt att ta eget ansvar både när det gäller ansvar och inflytande, medan eleverna i arbetslag 8-9 är mer målmedvetna när det gäller ansvar och möjligheter till att ha inflytande.

Utvecklingssamtal för alla elever på Hammarbacksskolan erbjuds en gång per termin. Observationschema som grund för samtalen finns i basämnena i år 3-9 och i Sv och Ma iFsk-år 2.

På skolan finns ett elevråd för elever i år 7-9. Det leds av en ordförande från år 9. Skolan har inga formaliserade rutiner för klassråd utan har en mentorstid från år 4 inlagd på schemat. Mentorstiden används ibland till att diskutera frågor av elevrådskaraktär. Mentorssamtal med enskilda elever eller elever i mindre grupp finns i dagsläget inga rutiner för. Detta efterlyses av elever i senare åren och föräldrar. Till och från utvärderar man olika moment av sitt lärande både muntligt och skriftligt. Även regelrätta prov i tex. år 8 hålles i form av gruppdiskussioner.

För att kunna säkerställa elevernas kunskapsnivå genomförs regelbundet Läsutvecklingsschema, LUS, t.o.m. år 9 två gånger per år. Skolverkets diagnostiska prov år 2 och år 7 används också.

I den nuvarande organisationen byter eleverna undervisande lärare och mentorer till år 8. Oro finns hos föräldrarna inför mentorsbytet och inför betygssättningen i år 8.

I de yngre åren finns direkt koppling till föräldrarna via kontaktboken, veckobrev och utvecklingssamtal på ett rullande schema. Olika rutiner finns i de äldre åldersgrupperna när det gäller information till föräldrarna. Vissa lärare skickar regelbundet hembrev andra inte.

Planeringsböcker finns för Fsk-år 6.

Kommentarer:

I de yngre åren på Hammarbacksskolan är det självklart att ta del av utformandet av sitt eget lärande. Likaså är det självklart att utvärdera och reflektera .

Vi upplever lektionerna i de senare åren mer lärarstyrda än i de tidiga åren. Får eleverna tillräckligt med tid att planera, utvärdera och reflektera i de senare åren?

Känner eleverna till målen för sitt lärande? Vi såg få mål tydligt uppsatta. Var finns den röda tråden i det arbetet? Goda exempel finns i de i tidigare åren.

Ett förbättringsområde är att bygga upp systemet kring individuella utvecklingsplaner för varje elev från Fsk till år 9. Dessa ökar elevinflytande och delaktighet.

Vi ser det svårigheter för mentorerna att leva upp till sin uppgift att handleda eleverna i deras utbildning om inte regelrätta mentorssamtal hålls.

Utvecklingssamtal år 8 v. 16, väl sent med tanke på ev. varningar inför ej godkända betyg, tycker föräldrar.

En utmaning har skolan tillsammans med många andra skolor idag: Hur gör man för att eleverna inte ska tappa geisten när de kommer i år 7?

Medinflytande över det egna lärandet?

Resursanvändning samt stöd och stimulans till elever efter deras olika förutsättningar

På Hammarbacksskolan finns en upprättad elevvårdsplan, handlingsplan mot mobbning och kränkande särbehandling, ett samarbetsavtal med Friends och ett dokument "Hammarbacksskolans förhållningssätt och regler".

I elevvårdsplanen, som gäller från läsåret 2004-05, kan man tydligt se arbetsrutiner och ansvarsfördelning. Under rubriken "Arbetsrutin" framgår klart arbetsgången och vem som ansvarar för vad i ett elevärende.

I "Handlingsplanen mot mobbning och kränkande särbehandling" ser man hur skolan har tänkt både i förebyggande syfte och i akuta situationer. Skolan har också ett väl utarbetat samarbete med Friends. De elever som vi mötte ute i skolan var stolta över att vara "Friendsare".

"Hammarbacksskolans förhållningssätt och regler" är ett bra dokument som delas ut till elever och föräldrar vid läsårsstart. Det fyra nyckelorden är "Trygghet, Trivsel, Arbetsro och Goda kunskaper". På sista sidan ska elev och förälder bekräfta att de tagit del av dokumentet, bra!

Allt ovan nämnda visar att Hammarbacksskolan vill arbeta med att förebygga mobbning, rasism och negativa attityder.

Personalresursen inom elevvården på Hammarbacksskolan består av:

- kurator på 100%,
- skolsköterska på 70%
- spec.lärare F-3 100%, 4-7 80% och 8-9 75%
- ungdomsresurs 100%
- spec.lärare 50 %

Förutom dessa personalresurser har man möjlighet att via Resurscentrum vid behov köpa in tjänster som tex. psykolog och logoped. Resurscentrum är till för barn med särskilda behov i hela Vallentuna kommun och finns under Barn och

ungdomsförvaltningen. Skolan tycker att de erbjuder snabb och bra service. Resurscentrum ansvarar dels för ett antal kommunövergripande grupper tex. Aspergerklass, Språkklass m.fl. och dels för kommunens strukturpengar till kommunens skolor. Hammarbacksskolan får ett stort bidrag från Resurscentrum för elever i behov av särskilt stöd. Detta bidrag är individrelaterat. Detta läsår fick man pengar för 18 elever och det finansierar en tjänst som ungdomsresurs, en 50% tjänst som spec. Tre assistenter. Dessutom får skolan strukturpengar som fördelas över skolans hela verksamhet.

På Hammarbacksskolan finns en liten undervisningsgrupp, Studion. Där arbetar en ungdomsresurs på 100 % och en spec. lärare på 50%, som huvudsakligen hjälper eleverna att nå målen för G i så många ämnen som möjligt. Till Studion kommer elever med olika problematik. Verksamheten är öppen hela skoldagen och elever kan ha både långsiktig och kortsiktiga placering. Villkoren är att:

- eleven ska tillhöra ordinarie undervisnings- och mentorsgrupp
- vara ute i klasserna så mycket som möjligt

Ungdomsresursen är flexibel och har möjlighet att följa med elever i de ordinarie undervisnings- och mentorsgrupperna.

Elevvård på Hammarbacksskolan är allas ansvar och mycket förebyggande elevvårdsarbete bedrivs ute i de olika arbetslagen.

Vid behov konsulteras Elevvårdsteamet, som sammanträder en gång per vecka. Om skolan behöver göra en anmälan till soc. förvaltningen, samråder elevvårdsteamet. Rektor gör den formella anmälan.

Förutom Studion finns tre spec.lärare, en är knuten till Fsk-år 3 och två som samarbetar kring elever 4-9. Spec.lärarna gör ett enkelt test i svenska med elever i år 7. Utifrån resultaten går man sedan vidare med en utökad diagnostisering där så behövs.

I år 8-9 ligger Ma/No parallellt på schemat så att varje elev ska kunna arbeta i grupper utifrån sina förutsättningar. Inga fasta grupperingar finns. I år 8 finns en grupp, Epsilon, för speciellt matematikbegåvade elever.

I Vallentuna kommun finns en gemensam "Utvecklingsprofil" som följer eleven genom grundskolan.

Dessutom finns skolans egna observationsschema för alla elever i Sv och Ma i Fsk-år 2 och i Sv, En och Ma år 3-9. Skolan använder också Skolverkets diagnoser år 2 och år 7 samt Läsutvecklingsschema i Fsk-år 9.

Kommentarer:

Skolan har ett fungerande strukturerat program med diagnostiska tester och prov för att upptäcka elever i behov av stöd och stimulans. Se ovan!

Skolan har möjlighet till flexibla grupper och utnyttjar möjligheten för det mesta.

Vi är imponerade av Hammarbacksskolans välutvecklade kartläggning när det gäller att identifiera elever, som är i behov av stöd och stimulans. Här borde ingen elev missas.

Samverkan förskoleklass, fritidshem och grundskola

Inför förskoleklasstart besöker mottagande pedagoger från skolan de blivande elevernas förskolor. I Vallentuna kommun har man sedan några år tillbaka en verksamhet som kallas "Förstärkt skolstart". Med det menas att alla elever i förskoleklass och i år 1 går i skolan mellan 8.00 och 14.00. Fr.o.m. i höstas har man på Hammarbacksskolan satt samman från förskoleklass eleverna med ettorna i samma undervisningsgrupp, ett sätt att möta eleverna på deras nivå.

Tre pedagoger, två grundskollärare och en förskollärare, arbetar tätt tillsammans kring elevgrupperna. Man varvar skol- och fritidsverksamhet för eleverna från kl.8.00 till kl. 14.00. Fritidsverksamhet finns före kl. 8 på morgonen och då barn som så behöver kan få frukost. Mellanmål serveras på fritis kl. 14.00. Fritidsverksamheten har sin egen personal som arbetar integrerat med skolan. Mellan skolan och fritidsverksamheten finns öppna dörrar.

Kommentarer:

Skolan har en väl utvecklad samverkan mellan verksamheter som gynnar barns utveckling och lärande i ett helhetsperspektiv. Bra information skickas till föräldrar inför valet av skola.

Personalen på fritids och i förskoleklass känner sig i viss mån delaktiga i skolans verksamhet och fritids lokaler utnyttjas optimalt.

En klar majoritet av personalen har adekvat utbildning för sitt uppdrag.

Goda exempel:

Många, tydliga och bra dokument

Förstärkt skolstart

Massage på fritids

Många och heltäckande diagnoser

Central beläget, bemannat bibliotek, som är öppet på dagtid
Regelbundna lässtunder
Årskurslösa undervisningsgrupper i språk
Vaktmästare med datansvar
Många och lätt tillgängliga datorer
God personalvård, tex. bok till personalen och trevligheter tillsammans
Förlängt pedagogiskt samtal två gånger/termin
Studion
Gratis pedagogisk lunch

Förbättringar:

Införa individuella utvecklingsplaner från förskoleklass till år 9
Skapa struktur vid övergångar till år 7
Mentorsstöd till ny personal
Struktur på "Elevens val"
Regelbundna klassråd och elevråd ,även i de tidigare åren
Regelbundna mentorssamtal, enskilt och i mindre grupp
Regelbunden planering, reflektion och utvärdering i de senare åren
Rutiner kring frånvarorapportering hem
Rutiner kring sena ankomster
Fler arbetslagsledare/utbildningsledare
Matråd
Gemensamma rutiner kring omprov vad gäller tid och information
Tydlig struktur på grupperingarna i de senare åren.
Bättre städning av toaletterna i anslutning till idrottshallen

Uppföljning av föregående rapport

Vi kan konstatera att det fortfarande återstår för skolans ledning att aktivt arbeta på att i tid förankra idéer och beslut; att skapa gemensamma mål där all personal känner sig delaktig. Den nuvarande ledningen har dock tagit ett rejält kliv framåt vad gäller rutiner och strukturer kring skolans ledning, dokumentation, utvärderingar och elevvårdsarbete.

Avslutning

Hammarbacksskolan har under de senaste två åren haft ett stort sparbeting, något som tvingat ledningen att dra ner på antalet lärartjänster. En del lärare anser att deras arbetsbörda är stor.

Vi upplevde dock en skola med värme och engagemang och med ett övervägande respektfullt bemötande mellan vuxna och elever. Det här är en skola där elever och föräldrar litar till lärarnas kunskaper och känner sig trygga med vad skolan erbjuder.